

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Факультет № 6

Кафедра кримінального процесу, криміналістики та експертології

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності»
вибіркових компонент
освітньої програми *першого (бакалаврського)* рівня вищої освіти
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 30.08.2023 р.

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол № 7 від 25.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол № 7 від 29.08.2023 р.

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС (протокол від 21.08.2023 № 7)

Розробник:

1. Професор кафедри кримінального процесу, криміналістики та експертології факультету № 6 ХНУВС, доктор юридичних наук, професор Пчолкін В.Д.

Рецензенти:

1. Професор кафедри криміналістики, судової експертології та медичної підготовки факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Степанюк Р.Л.

2. Доцент кафедри криміналістики Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого кандидат юридичних наук, доцент Мусієнко О.Л.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

	Номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни					Література, сторінки	Вид контролю	
		Всього	з них:						
			лекції	Семінарські заняття	Лабораторні заняття	Практичні заняття			Самостійна робота
	«Основи оперативно-розшукової діяльності»								
	Тема № 1 Поняття, сутність та завдання оперативно-розшукової діяльності.	10	2	2			6		
	Тема № 2 Правова основа оперативно-розшукової діяльності	12	2	2		2	6		
	Тема № 3. Принципи оперативно-розшукової діяльності	12	2	2		2	6		
	Тема № 4 Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності	12	2	2		2	6		
	Тема № 5 Оперативні підрозділи правоохоронних органів України, їх завдання і повноваження	12	2	2		2	6		
	Тема № 6 Оперативно-розшукові заходи	12	2	2		2	6		
	Тема № 7 Порядок провадження та строки ведення оперативно-розшукових справ	10	2			2	6		
	Тема № 8 Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.	10	2	2		2	4		
	Всього за семестр № 3	90	16	14	14		46	Залік	

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1 Завдання, поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності

Семінарське заняття:Завдання, поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності

Навчальна мета заняття: Під час заняття студенти повинні отримати знання та сформулювати цілісне уявлення про предмет та систему навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності», визначити її поняття, завдання та сутність.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття.

Навчальні питання:

1. Предмет та система навчальної дисципліни «Основи оперативно-розшукової діяльності.
2. Сутність та поняття оперативно-розшукової діяльності
3. Завдання оперативно-розшукової діяльності.

Додаткові питання:

1. Стратегічні і тактичні завдання оперативно-розшукової діяльності
2. Пошук і фіксація фактичних даних про протиправну діяльність окремих осіб та груп
3. Протидія розвідувально-підривної діяльності спеціальних служб іноземних держав та організацій
4. Отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави
5. Забезпечення публічної безпеки і порядку
6. Протидія злочинності
7. Охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави
8. Оперативно-розшукове забезпечення виявлення злочинів та кримінально-процесуального доказування злочинної діяльності
9. Забезпечення безпеки учасників кримінального процесу
10. Система гласних і негласних заходів

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. Ознайомлення з **першим питанням** необхідно розпочати з визначенням предмету та систему курсу навчальної дисципліни «Основи оперативно-

розшукової діяльності», її місця в структурі наук кримінально-правового циклу та міждисциплінарних зв'язків. Слід акцентувати увагу на тому, що «Основи оперативно-розшукової діяльності» це навчальна дисципліна, що заснована на системі знань в галузі теорії оперативно-розшукової діяльності, яка базується на відкритих джерелах та забезпечує завдання підготовки фахівців-правознавців. Її предметом є об'єктивні закономірності, що обумовлюють необхідність застосування оперативними підрозділами спеціальних сил, засобів та методів з метою протидії злочинності, захисту держави, суспільства та людини від протиправних посягань та отримання інформації в інтересах національної безпеки.

В ході розгляду **другого питання** слід зазначити, що оперативно-розшукова діяльність може розглядатися у двох аспектах: по-перше, як практична діяльність оперативних підрозділів правоохоронних органів і, по-друге, як теорія такої діяльності. Розкривати поняття та сутність оперативно-розшукової діяльності слід шляхом тлумачення її законодавчого визначення, наведеного у ст. 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» як системи гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

У третьому питанні необхідно зазначити, що завданнями оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправну діяльність окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави, (ст. 1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність»).

III. Порядок проведення заключної частини заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VІІЗ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VІІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VІІ : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.
13. Оперативно-розшукова діяльність: Навч. посіб. / С.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук та ін.. / За ред.. проф.. О.М. Джужи. – К. : Правова єдність, 2009. – 310с.
14. Пчолкін В. Д. Розвиток теорії оперативно-розшукової діяльності за роки незалежності в Україні. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. Спец випуск, Незалежній Україні – 20 років. - № 2 (53). – 2011. - С. 113–121

Тема № 2. Правова основа оперативно-розшукової діяльності

Семінарське заняття Правова основа оперативно-розшукової діяльності

Навчальна мета заняття: розглянути особливості правового регулювання оперативно-розшукової діяльності, визначити класифікацію нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини під час її проведення та рівні правового регулювання відповідними законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Правова основа оперативно-розшукової діяльності.
2. Законодавчий рівень правового регулювання оперативно-розшукової діяльності
3. Підзаконні нормативно-правові акти України.

Додаткові питання:

1. Рівні правового регулювання оперативно-розшукової діяльності.
2. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» – правова основа для проведення оперативно-розшукових заходів.
3. Закони України, що визначають компетенцію, завдання та повноваження окремих правоохоронних органів України, зокрема, щодо проведення ОРД.
4. Правове регулювання міжнародного співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності.
5. Закони та окремі нормативно-правові акти, що регулюють питання прокурорського нагляду та судового контролю за проведенням ОРД..

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. У першому питанні необхідно розглянути поняття правової основи діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів України та рівні правового регулювання у відповідності з діючим законодавством України.

Слід зосередити увагу, що згідно зі ст. 3 закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» правову основу оперативно-розшукової діяльності становлять Конституція України, Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Податковий та Митний кодекси України, закони України про прокуратуру, Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Службу безпеки, Державну прикордонну службу України, Державну кримінально-виконавчу службу України, державну охорону органів державної влади України та посадових осіб, статус суддів, забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, державний захист працівників суду і правоохоронних органів, інші законодавчі акти та міжнародно-правові угоди і договори, учасником яких є Україна.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

Практичне заняття слід присвятити розгляду підготовлених студентами доповідей і рефератів, в яких більш предметно розглянути законодавчі акти, що складають правову основу діяльності правоохоронних органів, охарактеризувати їх компетенцію, завдання та повноваження. В рефератах слід акцентувати увагу на таких правоохоронних органах як Державне бюро розслідувань, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України, Служба безпеки України та ін.

Важливо охарактеризувати підзаконні нормативні акти правоохоронних органів, щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій в контексті норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та КПК України, а також питання прокурорського нагляду та судового контролю за проведенням ОРД.

Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIЗ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>
13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
14. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)
15. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 09.08.2018).
16. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.

Тема № 3. Принципи оперативно-розшукової діяльності

Семінарське заняття Принципи оперативно-розшукової діяльності

Навчальна мета заняття: на основі аналізу теоретичних положень та норм законодавства України студенти повинні отримати знання та сформулювати цілісне уявлення про принципи оперативно-розшукової діяльності

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Загально-правові принципи оперативно-розшукової діяльності
2. Галузеві (спеціальні) принципи оперативно-розшукової діяльності

Додаткові питання:

1. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо принципу верховенства права в діяльності правоохоронних органів.
2. Проблема забезпечення законності в практичній діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів
3. Конституційні гарантії дотримання прав і свобод людини і громадянина в оперативно-розшуковій діяльності .
4. Прокурорський нагляд, судовий контроль та відомчий контроль за ОРД.
5. Поєднання гласних і негласних заходів в ОРД.
6. Добровільна згода на співробітництво з оперативними підрозділами.
7. Значення принципу конфіденційності в оперативно-розшуковій діяльності.
8. Принцип конспірації.
9. Сутність принципів наступальності, цілеспрямованості та доцільності.
10. Соціальний і правовий захист конфідентів.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. При обговоренні першого питання необхідно звернути увагу на загально-правові принципи оперативно-розшукової діяльності, що передбачені діючим законодавством. Ст. 4 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» визначає, що оперативно-розшукова діяльність ґрунтується на принципах верховенства права, законності, дотримання прав і свобод людини.

Слід акцентувати увагу на тому, що ці принципи є загально-правовими, вони витікають із основного закону – Конституції України, тому їх називають ще конституційними. Ст. 3 Конституції України проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визначаються в

Україні найвищою соціальною цінністю. В оперативно-розшуковій діяльності це означає належне дотримання законності і застосування оперативно-процесуальних норм, зокрема, проведення оперативно-розшукових заходів у відповідності з підставами і з дотриманням відповідних умов, встановлених чинним законодавством.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

В ході **практичного заняття** надається можливість виступу студентів з доповідями та рефератами, де додатково розглянути галузеві принципи, що притаманні саме такій галузі правоохоронної діяльності, як оперативно-розшукова. Такими принципами є поєднання гласних і негласних заходів, добровільність, конфіденційність, конспірація, наступальність, цілеспрямованість, об'єктивність і повнота, доцільність, соціальна захищеність конфідентів. При розгляді цих питань слід використовувати відео фрагменти з популярних художніх та спеціально підготовлених учбових фільмів, що наглядно демонструють застосування спеціальних принципів в ході проведення оперативно-розшукової діяльності. Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-ХІІ [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>
13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
14. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)
15. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 09.08.2018).
16. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.
17. Оперативно-розшукова діяльність: Навч. посіб. / С.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук та ін.. / За ред.. проф.. О.М. Джужи. – К. : Правова єдність, 2009. – 310с.

Тема № 4 Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності

Семінарське заняття Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності

Навчальна мета заняття: на основі аналізу теоретичних положень та норм законодавства України студенти повинні отримати загальне уявлення про підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності. Закон чітко визначає межі таких дій, вказуючи на конкретні підстави, а також дає можливість оперативним працівникам чітко усвідомлювати допустимі умови для їх проведення.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття.

Навчальні питання:

1. Загальна характеристика підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності.
2. Достатня інформація про протиправні дії кримінального характеру як підстава для проведення ОРД.
3. Наявність достатньої інформації про осіб, які безвісно зникли.
4. Запити повноважних державних органів, установ, організацій про перевірку осіб.
5. Потреба в отриманні розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави.

Додаткові питання:

1. Достатня інформація, одержана в установленому законом порядку, про злочини, що готуються
2. Достатня інформація про осіб, які готують вчинення злочину.
3. Інформація про осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання
4. Інформація про реальну загрозу життю, здоров'ю, житлу, майну працівників суду і правоохоронних органів у зв'язку з їх службовою діяльністю, а також осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, членів їх сімей та близьких родичів.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. У першому питанні необхідно розглянути сутність та надати загальну характеристику підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності. Підстави – це встановлені законом умови, за наявності яких може проводитися оперативно-розшукова діяльність. Слід зазначити, що в науковій літературі підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності поділяють на фактичні та юридичні.

У наступних питаннях слід послідовно охарактеризувати підстави, що визначені у ст. 6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», серед яких: наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про: злочини, що готуються; осіб, які готують вчинення злочину; осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання; осіб безвісно відсутніх; розвідувально-підривну діяльність спецслужб іноземних держав, організацій та окремих осіб проти України; реальну загрозу життю, здоров'ю, житлу, майну працівників суду і правоохоронних органів у зв'язку з їх службовою діяльністю; запити повноважних державних органів, установ та організацій про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці і до роботи з ядерними матеріалами та на ядерних установках; потреба в отриманні розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави та інші.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

В ході **практичного заняття** слід визначити підстави, що містяться в заявах, повідомленнях громадян, посадових осіб, громадських організацій, засобів масової інформації, у письмових дорученнях і постановах слідчого, вказівках прокурора, ухвалах слідчого судді, суду, матеріалах правоохоронних органів, у запитах і повідомленнях правоохоронних органів інших держав та міжнародних правоохоронних організацій, а також запитах повноважних державних органів, установ та організацій, визначених Кабінетом Міністрів України, про перевірку осіб у зв'язку з їх допуском до державної таємниці, до роботи з ядерними матеріалами та на ядерних установках.

Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>
13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

14. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)

15. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 09.08.2018).

16. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.

17. Федосова О.В. Підстави та умови здійснення оперативно-розшукової діяльності як гарантії забезпеченні прав і свобод громадян. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – № 1 (58). – 2012. – № 1. С. 563–570.

Тема № 5. Оперативні підрозділи правоохоронних органів України, їх завдання та повноваження

Семінарське заняття Оперативні підрозділи правоохоронних органів України, їх завдання та повноваження.

Навчальна мета заняття: поглиблення знань стосовно організації діяльності оперативних підрозділів правоохоронних органів, визначення їх видів і загальних рис, характеристики окремих галузевих оперативних підрозділів та їх завдань, обов'язків і повноважень.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття, види і загальні риси оперативних підрозділів
2. Характеристика окремих галузевих оперативних підрозділів, їх завдання та повноваження

Додаткові питання:

1. Оперативні підрозділи поліції та їх завдання
1. Оперативні підрозділи Служби безпеки України
2. Оперативні підрозділи прикордонних військ, їх завдання
3. Оперативні підрозділи управління державної охорони
4. Оперативні підрозділи Державної податкової служби
5. Оперативні підрозділи Державного департаменту України з виконання покарань та їх завдання і повноваження.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. У першому питанні необхідно розглянути поняття, види і загальні риси оперативних підрозділів правоохоронних органів України як організаційно-обособлених управлінських структур, яким в правових приписах оперативно-розшукового законодавства і в нормативних актах органів, здійснюючих оперативно-розшукову діяльність, визначені завдання, принципи, підстави, компетенція, обсяг повноважень та обов'язків по здійсненню оперативно-розшукових заходів і інших правових дій по виконанню їх завдань. Вичерпний перелік підрозділів, які вправі здійснювати оперативно-розшукову діяльність, дається в ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

При розгляді другого питання слід охарактеризувати окремі галузеві оперативні підрозділи: Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, Службу безпеки, Державну прикордонну службу України, Державну кримінально-виконавчу службу України, державну охорону органів державної влади України та посадових осіб та інші, а також визначити їх завдання та повноваження. В ході обговорення цього питання вкрай важливо посилатися на норми діючого законодавства України.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

В ході проведення **практичного заняття** надається можливість студентам виступити з доповідями та рефератами, підготовленими в ході самопідготовки за тематикою визначеною в додаткових питаннях за даною темою. Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>
13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
14. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570

[Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)

15. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 09.08.2018).

16. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.

17. Оперативно-розшукова діяльність: Навч. посіб. / С.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук та ін.. / За ред.. проф.. О.М. Джужа. – К. : Правова єдність, 2009. – 310с.

18. Пчолкін В. Д. Взаємодія слідчих та працівників оперативних підрозділів у ході розслідування злочинів / В. Д. Пчолкін // Теорія та практика судової експертизи та криміналістики : зб. наук. праць / редкол.: М. Л. Цимбал, В. Ю. Шепітько, Л. М. Головченко та ін. – Х. : Право, 2009. – Вип. 9. – С. 97–103.

Тема № 6 № Оперативно-розшукові заходи

Семінарське заняття: Оперативно-розшукові заходи

Навчальна мета заняття: на підставі зазначених питань, студенти повинні отримати знання про повноваження оперативних підрозділів щодо проведення оперативно-розшукових заходів, розглянути їх поняття і види, законодавче та нормативне регулювання, особливості підготовки та проведення оперативно-технічних заходів, забезпеченням законності, а також оформлення матеріалів за результатами їх проведення.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття та види оперативно-розшукових заходів.
2. Повноваження оперативних підрозділів, щодо здійснення оперативно-розшукових заходів.
3. Поняття та особливості проведення окремих оперативно-технічних заходів.
4. Оформлення матеріалів в ході підготовки та проведення оперативно-розшукових заходів.

Додаткові питання:

1. Опитування осіб за їх згодою, отримання добровільної допомоги

2. Контрольована поставка.
3. Контрольні та оперативні закупки товарів
4. Участь у перевірці фінансово-господарської діяльності
5. Витребування, збирання та вивчення необхідних документів і даних
6. Відвідання приміщень за згодою власників, збирання відомостей про протиправну діяльність
7. Негласне виявлення та фіксування слідів тяжкого злочину
8. Операції по захопленню озброєних злочинців, припиненню тяжких злочинів.
9. Зняття інформації з каналів зв'язку
10. Проникнення в злочинну групу
11. Аудіо-, відеоконтроль особи
12. Візуальне спостереження.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

В першу чергу необхідно розглянути поняття та види оперативно-розшукових заходів, що використовуються під час проведення ОРД. Законодавчим підґрунтям для цього є ст. 2 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», відповідно до якої оперативно-розшукова діяльність це система гласних і негласних пошукових та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів. Охарактеризувати види таких заходів, як: гласні та негласні; оперативно-технічні та оперативно-профілактичні, а також навести перелік їх залежно від умов санкціонування.

Розгляд другого питання пов'язан з обговоренням повноважень оперативних підрозділів, щодо здійснення оперативно-розшукових заходів передбачених ст.. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Окреме питання стосується особливостей підготовки та проведення оперативно-технічних заходів, оскільки їх здійснення пов'язано з тимчасовим обмеженням прав та свобод громадян, дотриманням законності та забезпеченням прав та свобод людини.

Четверте питання розкриває особливості оформлення матеріалів в ході підготовки та проведення оперативно-розшукових заходів відповідно до норм КПК України та Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». В ході обговорення слід зазначити, що протоколювання є основною формою фіксації ходу проведення оперативно-розшукових заходів, а результатом є складання протоколу у відповідності зі ст..ст. 104, 105, 251, 252 КПК України. Необхідно визначити структуру протоколу, а також зміст вступної, описової та

заключної частини. Звернути увагу на оформлення додатків до протоколу та забезпечення їх збереження відповідно до ст. 100 КПК України.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

Матеріально-технічне забезпечення **практичного заняття** за данною тематикою пов'язано з оформленням документів, серед яких: клопотання про дозвіл на проведення ОРЗ; протокол про результати контролю за вчиненням злочину; протокол про результати аудіо-, відео контролю місця (за особою); протокол про результати спостереження за особою (річчю або місцем); протокол про результати установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, а також дослідження інформації, отриманої при застосуванні технічних засобів. Зразки зазначених документів надаються в додатках.

Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIІІІ. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. Офіційний веб-портал

Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).

10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>

11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>

12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>

13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

14. Тагієв С. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 2. С. 13–24.

15. Тарасенко В. Є., Кузьменко О. А. До питання фіксації фактів протиправної діяльності осіб за допомогою засобів негласного візуального контролю. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 2. С. 103–105

16. Татаров О. Ю. Слідчий суддя як суб'єкт захисту прав людини: деякі проблеми правозастосування та шляхи їх вирішення. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2 (69). С. 12-21.

17. Орлов Ю. Ю. Застосування оперативної техніки в оперативно-розшуковій діяльності поліції (теорія і практика) : монографія. Київ : КНУВС МВС України, 2007. 559 с. Албул С. В. Основи оперативно-розшукової діяльності : навч. посіб. / С. В. Албул, С. В. Андрусенко, Р. В. Мукоїда, Д. О. Ноздрін; за заг. ред. С. В. Албула. - Одеса : ОДУВС, 2016. - 270 с. - з іл. (Серія: Теорія і практика ОРД)

Тема № 7 Оперативно-розшукові справи.

Семінарське заняття: Порядок провадження та строки ведення оперативно-розшукових справ

Навчальна мета заняття: під час самостійної підготовки, на підставі зазначених питань, студенти повинні отримати знання про порядок провадження та строки ведення оперативно-розшукових справ.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Підстави та порядок заведення оперативно-розшукових справ
2. Строки провадження за оперативно-розшуковими справами.
3. Організація документування по ОРС
4. Взаємодія зі слідчим в ході реалізації ОРС.
5. Закриття оперативно-розшукових справ.

Додаткові питання:

1. Зміст постанови про заведення оперативно-розшукової справи.
2. Перелік матеріалів, у яких можуть бути відображені підстави для заведення ОРС.
3. Строки провадження за ОРС щодо осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину.
4. Порядок продовження строків ведення ОРС.
5. Структура плану документування за ОРС.
6. Поняття реалізації матеріалів ОРС.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. Студенти повинні засвоїти підстави та порядок заведення оперативно-розшукових справ. Звернути увагу на те, що згідно ст. 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» у кожному випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності заводиться оперативно-розшукова справа. Акцентувати увагу на тому, що для заведення ОРС повинні передувати обґрунтовані данні про ознаки злочинної діяльності, значна суспільна небезпека вчиненого злочину, неможливість чи крайня складність негайної реалізації даних без додаткового проведення оперативно-розшукових заходів. Слід встановити, чи є в підготовлюваному або вчиненому діянні ознаки тяжкого або особливо тяжкого злочину.

При обговоренні другого питання необхідно назвати строки провадження за оперативно-розшуковими справами, що визначені у ст. 9-1 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» щодо: невстановлених осіб, які готують або вчинили злочин, а також осіб, які переховуються від органів

розслідування; осіб безвісно відсутніх; осіб, стосовно яких є дані про участь у підготовці до вчинення злочину; здійснення розвідувальних заходів в інтересах безпеки суспільства і держави; щодо осіб, стосовно яких є дані про їх участь або причетність до терористичної діяльності, терористичної групи чи терористичної організації, а також порядок продовження строків ведення ОРС.

У третьому питанні необхідно розглянути особливості організації документування за оперативно-розшуковими справами. Процес документування пов'язан з виявленням силами, засобами і методами ОРД фактичних даних про злочинні дії фігурантів спрямований на забезпечення можливості використання отриманих відомостей для попередження та розкриття злочинів, а також прийняття до винних заходів, передбачених законом.

Четверте питання стосується організації взаємодії зі слідчим в ході реалізації ОРС. Охарактеризувати взаємодію в ході реалізації матеріалів ОРС, як процес їх використання оперативними працівниками і слідчими з метою попередження та розкриття злочинів, а також прийняття до розроблювальних осіб, що вчинили протиправні діяння, заходів, передбачених законом. Розкрити структуру плану реалізації та напрями застосування сил та засобів ОРД, а також навести перелік слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, які є типовими для цього періоду.

Прикінцеве питання стосується розгляду порядку закриття оперативно-розшукових справ. Слід навести та охарактеризувати підстави за якими відповідно до закону «Про оперативно-розшукову діяльність» повинна бути закрита оперативно-розшукова справа.

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

В ході проведення **практичного заняття** надається можливість студентам виступити з доповідями та рефератами, підготовленими в ході самопідготовки за тематикою визначеною в додаткових питаннях за даною темою, а також скласти план слідчо-оперативних заходів по реалізації ОРС.

Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
6. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
7. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
8. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
9. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).
10. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
11. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII [Електронний ресурс]: *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
12. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>
13. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>
14. Бандурка О. М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності : монографія. Харків : Золота миля, 2012. 620 с.

15. Пчолкін В. Д. Оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження / Оперативно-розшукова діяльність та кримінальний процес: теоретико-праксеологічний дискурс щодо їх співвідношення в умовах реформування органів внутрішніх справ України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції 22-23 квітня 2015 року. – Одеса : ОДУВС, – 2015. – С. 98–99.
16. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному судочинстві України : монографія. Київ : ВД «Декор», 2015. 470 с.
17. Тагієв С. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні. *Слово Національної школи суддів України*. 2013. № 2. С. 13–24.
18. Тарасенко В. Є., Кузьменко О. А. До питання фіксації фактів протиправної діяльності осіб за допомогою засобів негласного візуального контролю. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 2. С. 103–105
19. Татаров О. Ю. Слідчий суддя як суб'єкт захисту прав людини: деякі проблеми правозастосування та шляхи їх вирішення. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2 (69). С. 12-21.

Тема № 8 Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.

Семінарське заняття Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.

Навчальна мета заняття: під час самостійної підготовки, на підставі зазначених питань, студенти повинні отримати знання про порядок використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності.

Кількість годин: 2 години – семінарське заняття; 2 години – практичне заняття. Місце проведення спеціалізована навчальна аудиторія.

Навчальні питання:

1. Поняття та сутність матеріалів оперативно-розшукової діяльності та суб'єктів їх використання.
2. Порядок використання результатів оперативно-розшукової діяльності
3. Надання матеріалів оперативно-розшукової діяльності слідчому, прокурору, суду
4. Документальне оформлення матеріалів оперативно-розшукової діяльності

Додаткові питання:

1. Зміст рапорту щодо встановлення в ході проведення оперативно-розшукової діяльності ознак злочину і підстав для порушення кримінального провадження.
2. Структура та зміст протоколу про застосування технічних засобів.

3. Суб'єкти використання результатів ОРД у кримінальному судочинстві.
4. Порядок розгляду клопотання про проведення ОРЗ слідчим суддею.

План проведення заняття:

I. Вступ до заняття полягає в перевірці присутності студентів, оголошенні теми, мети та проведенні контрольного опитування за наведеними вище питаннями.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Семінарське заняття починається з розгляду контрольних питань теми. Необхідно надати поняття та охарактеризувати сутність матеріалів оперативно-розшукової діяльності як складених чи отриманих уповноваженими особами у передбачений Законом та відомчими нормативно-правовими актами способ, зафіксованих у визначеній ними формі на будь-яких матеріальних носіях, до яких відносяться документи та об'єкти речового походження. Назвати суб'єктів використання матеріалів ОРД.

Потім варто розглянути такі матеріали, як: а) рапорти уповноважених осіб щодо встановлення в ході проведення оперативно-розшукової діяльності ознак злочину і підстав для порушення кримінального провадження; б) складені оперативним працівником протоколи, в яких зафіксовані факти злочинної діяльності; в) протоколи про застосування технічних засобів, у яких зазначаються час, місце та інші обставини їх виконання, з долученням фотознімків, аудіо- та відеозаписів; г) інші документи – пояснення опитаних осіб, результати перевірок за обліками, довідки про результати проведення оперативно-розшукових заходів.

Слід розглянути порядок надання матеріалів оперативно-розшукової діяльності слідчому, прокурору, суду. Розглядаючи особливості використання результатів оперативно-розшукової діяльності необхідно акцентувати увагу на процедурі отримання дозволу на проведення ОРЗ, а також порядку документального оформлення отриманої інформації в ході проведення: аудіо-, відео-контролю особи; накладення арешту на кореспонденцію особи; огляду і виїмки затриманої кореспонденції; зняття інформації з електронних інформаційних систем; обстеження шляхом таємного проникнення до публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи; спостереження за особою, річчю або місцем; контрольованої поставки; контрольованої та оперативної закупки; спеціального слідчого експерименту; імітування обстановки злочину та ін..

III. Порядок проведення заключної частини семінарського заняття полягає у підведенні викладачем підсумків, оголошенні питань для самостійної роботи студентів, формулюванні тематики доповідей і рефератів, а також завдання для проведення практичного заняття.

В ході **практичного заняття** студенти складають протокол проведення оперативно-розшукового заходу. Протокол повинен містити наступну інформацію: найменування документа (наприклад, «протокол зняття інформації з каналів зв'язку»); дата, час і місце складання; посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, що склала протокол; зміст заходу; місце і час проведення заходу (наприклад, час початку і час закінчення зняття інформації з каналів зв'язку); дані про осіб, що брали участь у проведенні заходу; осіб, що були присутні при огляді й відтворенні носія (фахівець); відмітка про роз'яснення фахівцю його прав, попередження про відповідальність; опис носія з зафіксованою інформацією, його індивідуальні ознаки; відомості, що мають відношення до досліджуваної події, отримані під час заходу; технічні засоби, використовувані для відтворення інформації; відмітки про опечатування носія; зауваження, що надходять від осіб, що беруть участь у складанні протоколу; підписи осіб, що беруть участь у складанні протоколу; визначення додатків тощо.

Порядок проведення заключної частини практичного заняття полягає у підведенні викладачем підсумків

Література:

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
5. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIIІ. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
6. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
7. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
8. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).

9. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>

10. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>

11. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>

12. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

13. Бандурка О.М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності: монографія / О.М. Бандурка О.М.– Харків : Золота миля. 2012. – 620 с.

14. Білічак О.А. Негласні слідчі (розшукові) дії. - К.: Центр навч.-наук. та наук.-практ. вид. НАСБ України, 2014. – 360 с.

15. Галаган В. І. Використання у доказуванні результатів негласних слідчих (розшукових) дій / В. І. Галаган // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011р.). – К., 2011. – С. 33-37.

16. Негласні слідчі (розшукові) дії та особливості їх проведення оперативними підрозділами органів внутрішніх справ : навч.-практ. посібник / Бараненко Б. І. та ін. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 416 с.

17. Погорецький М.А., Сергєєва Д.Б. Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи : поняття, сутність і співвідношення // *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика): науково-практичний журнал.* – К., 2014. – Спеціальний випуск 2 (33). – С. 137-141.

18. Процесуальне керівництво прокурором негласними слідчими (розшуковими) діями: Наук. практ. посібник / Є.М. Блажівський, І.М. Козьяков, В.В. Мухін та ін. – К.: Національна академія прокуратури України, 2014.– 304

19. Пчолкін В. Д. Правові засади використання матеріалів ОРД у кримінальному провадженні. *Теоретичні аспекти організації досудового розслідування* : матеріали всеукраїнської наук.-практ.конф. м. Харків, 4.12. 2015 р. Харків : ХНУВС, 2015. С. 70–73.

20. Тагієв С. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні. *Слово*

Національної школи суддів України. 2013. № 2. С. 13–24.

21. Татаров О. Ю. Слідчий суддя як суб'єкт захисту прав людини: деякі проблеми правозастосування та шляхи їх вирішення. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2015. № 2 (69). С. 12-21.

3 Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси **Нормативні акти**

1. Конституція України : Закон України від 24.06.1996 р. № 254к. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – Ст. 88.
3. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Реж. доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
4. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-ХІІ [Електронний ресурс]: Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
6. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
7. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. №3341–ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
8. Про прокуратуру : Закон України 14 жовтня 2014 року № 1697-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
10. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 № 3855-ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
11. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>
12. Про Національне антикорупційне бюро України : закон України від 14.10.2014 № 1698-VII : редакція від 05.01.2017. *Офіційний веб-портал*

Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 03.05.2018).

13. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>.

14. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю : наказ Центрального управління Служби безпеки України від 23.12.2020 № 383 *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text>

15. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ ГПУ, МВС, СБУ, Адміністрації Державної прикордонної служби, Міністерства фінансів, Міністерства юстиції від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

16. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)

17. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України : наказ МВС України від 07.07.2017 № 575 [Електронний ресурс]. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17> (дата звернення: 09.08.2018).

18. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України : наказ Генеральної прокуратури України від 12.04.2016 № 149 : редакція від 12.04.2016. *Офіційний веб-портал Генеральної прокуратури України*. URL : <http://www.gp.gov.ua/ua/polstr.html> (дата звернення: 03.05.2018)

19. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань : наказ Генеральної прокуратури України від 06 квітня 2016 р. № 139 [Електронний ресурс]. // База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0680-16> (дата звернення: 12.09.2018)

20. [Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах \(підрозділах\) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події](#) : наказ МВС України від 08. 02.2019 № 100 (з останніми змінами від 22.10.2019).

21. Про затвердження Інструкції про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події : наказ МВС України від 03.11.2015 № 1339. База даних «Законодавство

України». Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15> (дата звернення: 16.08.2020).

22. Про організацію роботи органів прокуратури України в галузі міжнародного співробітництва : наказ Генерального прокурора України № 223 від 18 вересня 2015 року. *Офіційний веб-портал Генеральної прокуратури України*. URL: www.gp.gov.ua (дата звернення 22.05.2019).

23. Про організацію реагування на повідомлення про кримінальні правопорушення, інші правопорушення, надзвичайні ситуації та інші події, та забезпечення оперативного інформування в органах і підрозділах внутрішніх справ: Наказ МВС України від 22.10.2012 року № 940 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

24. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 № 570 [Електронний ресурс]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 14.04.2018)

Навчальна література:

Основна

1. Албул С. В. Основи оперативно-розшукової діяльності : навч. посіб. / С. В. Албул, С. В. Андрусенко, Р. В. Мукоїда, Д. О. Ноздрін; за заг. ред. С. В. Албула. - Одеса : ОДУВС, 2016. - 270 с. - з іл. (Серія: Теорія і практика ОРД)
2. Антонов К.В. Правові засади оперативно-розшукової діяльності: навч. посіб. / К.В. Антонов, О.В. Вишня, О.В. Сачко, С.І. Халимон. – Харків: ХНУВС, 2009. – 348 с.
3. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність.: підручник. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту. внутр. справ, 2002. – Ч.І.- 336с.
4. Бандурка О.М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності: монографія / О.М. Бандурка О.М.– Харків : Золота миля. 2012. – 620 с.
5. Білічак О.А. Негласні слідчі (розшукові) дії. - К.: Центр навч.-наук. та наук.-практ. вид. НАСБ України, 2014. – 360 с.
6. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні. Станом на 21 лютого 2020 року / За заг. ред. Лошицького М.В. К. : Видавничий дім «Професіонал», 2020. 1288 с.
7. Оперативно-розшукова діяльність : Навч. посіб. / С.М. Моїсєєв, О.М. Джужа, Д.Й. Никифорчук та ін.. / За ред. проф. О.М. Джужи. – К. : Правова єдність, 2009. – 310с.
8. Погорецький М.А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: Монографія / М.А. Погорецький. – Х.: Арсіс, 2007. - 220 с.

9. Кудінов С.С., Шехавцов Р.М. Використання результатів оперативно-розшукової діяльності // Основи оперативно-розшукової діяльності : Навчальний посібник / За ред. С.М. Гусарова. – Х., 2015. – С. 195- 218.
10. Пчолкін В. Д. Розвиток теорії оперативно-розшукової діяльності за роки незалежності в Україні. Вісник ХНУВС. Спец випуск, Незалежній Україні – 20 років. - № 2 (53). – 2011. - с. 113–121
11. Пчолкін В. Д. Роль І.П. Козаченка в становленні та розвитку ОРД в Україні / В. Д. Пчолкін // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 821–826 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11aomoms.pdf>
12. Татаров О.Ю. Взаємодія слідчих та оперативних працівників в процесі реалізації матеріалів оперативної розробки / О. Ю. Татаров // Науковий вісник Луганського державного університету внутрішніх справ – 2012. – № 1. – С. 113-124.

Допоміжна

1. Бабічев Д. О. Поняття негласного слухового контролю розмов у житлі чи іншому володінні особи в системі оперативно-розшукових заходів, що тимчасово обмежують конституційні права громадян / Д. О. Бабічев // Вісн. Луган. держ. ун- ту внутр. справ.– Спец. вип. № 5. – 2011. – С. 239-244.
2. Бражник Ю. Ю. Негласні слідчі (розшукові) функції у кримінальному процесі / Ю. Ю. Бражник // Право і безпека. – 2012. – № 4. – С. 135-139.
3. Бондаренко А.А. Зміст і форми взаємодії слідчого та оперативно-розшукових підрозділів / А.А. Бондаренко // Наук. вісник НАВСУ. – 2003. – № 2. – с. 247-248.
4. Вінчук В.В. Щодо питання введення оперативно-розшукових заходів у систему кримінального провадження в статусі негласних слідчих (розшукових) дій. /В.В. Вінчук, В.В. Гаштур // – Харків: ХНУВС. Право і безпека.–2016.–№ 4 (63).–С. 56–60
5. Галаган В. І. Використання у доказуванні результатів негласних слідчих (розшукових) дій / В. І. Галаган // Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України : матеріали круглого столу (Київ, 7 жовт. 2011р.). – К., 2011. – С. 33-37.
6. Глієвий А.А. Взаємодія слідчого з оперативним підрозділом під час досудового розслідування // Впровадження нового Кримінального процесуального кодексу України в правоохоронну діяльність та навчальний процес: досвід та шляхи удосконалення : матеріали наук.-практ. конф., м. Харків, 5 квіт. 2013 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х. : ХНУВС, 2013. – С. 281-287.
7. Голобородько О.О. Особливості взаємодії між співробітниками оперативних підрозділів та слідчими за новим КПК України // Електронний ресурс. – Режим доступу:<http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130706.html>

8. Діденко І.В. Актуальні проблеми взаємодії слідчих та оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130707.html>
9. Кіріченко О.С. Особливості взаємодії слідчого з оперативним працівником з урахуванням вимог КПК України 2012 року // Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130710.html>
10. Климчук М.П. Тимчасовий доступ до речей і документів як захід забезпечення кримінального провадження / М.П. Климчук // Юрид. часопис Нац. акад. внутр. справ. – 2013. – № 2(6). – С. 185-189.
11. Лизогубенко Є.В. Взаємодія оперативних та слідчих підрозділів у розкритті та розслідуванні злочинів / / Науково-практичний журнал. – 2009. – № 20. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua>
12. Малкін В.Ю. Чистолінов О.М. Взаємодія оперативного підрозділу та органів досудового розслідування під час виявлення кримінальних правопорушень // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130105.html>
13. Обушенко О. М. Особливості здійснення кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю / О.М. Обушенко // Право і Безпека. - 2014. - № 3. - С. 127-130. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2014_3_27
14. Пчолкін В. Д. Проблеми та напрямки подальшого розвитку теорії оперативно-розшукової діяльності в Україні / В. Д. Пчолкін // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка. – 2008. - Спец. вип. № 4. - Ч. 1. – с. 47–56.
15. Пчолкін В. Д. Методологія пізнання в теорії ОРД. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - № 2. – 2011. - С. 296–302.
16. Пчолкін В. Д. Оперативно-розшукове забезпечення кримінального судочинства. Вісник ХНУВС. - № 1 (56). – 2012. - с. 133–141
17. Сокурєнко В. В., Чернявський С. С. Проблеми оперативно-розшукового забезпечення досудового розслідування у справах про фінансове шахрайство //Науковий вісник КНУВС. 2010. № 1. Ч. 2. С. 246–255..
18. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному судочинстві України : монографія. Київ : ВД «Декор», 2015. 470 с.
19. Тагієв С. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів і провайдерів телекомунікацій, у кримінальному провадженні. Слово Національної школи суддів України. 2013. № 2. С. 13–24.
20. Татаров О. Ю Слідчий суддя як суб'єкт захисту прав людини : деякі проблеми правозастосування та шляхи їх вирішення // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2015. № 2 (69). С. 12–21.

21. Уваров В. Г. Система негласних слідчих (розшукових) дій за новим КПК України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 523–529.
22. Федосова О.В. Правові засади участі громадян в оперативно-розшуковій діяльності правоохоронних органів України. *Вісник ХНУВС* № 2 (61) 2013 С. 161–168.
23. Федосова О.В. Відомчий контроль за дотриманням прав і свобод громадян в оперативно-розшуковій діяльності ОВС. Шляхи розвитку оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах : матеріали науково-практичної конференції, (Харків, 24 жовтня 2008р.) / Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2008. – С. 185-189.
24. Шехавцов Р.М., Козяков І.М. Забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства й оперативно-розшукової діяльності в процесі оперативно-розшукового супроводження досудового слідства // Оперативно-розшукове супроводження кримінального судочинства в Україні: Навчальний посібник / Б.І. Бараненко, О.В. Бочковий, С.В. Єськов та ін.; за ред. проф. К.В. Антонова, проф. Б.І. Бараненка.– Луганськ, 2010. – С.100-121.
25. Юрченко В.В. Окремі аспекти взаємодії слідчих з оперативними підрозділами під час досудового розслідування// Електронний ресурс. – Режим доступу : <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d130711.html>

Інформаційні ресурси

1. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
2. <http://www.court.gov.ua/vscourt>– офіційний веб портал судової влади в Україні.
3. <http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
4. <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
5. <http://www.mvs.gov.ua>– офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
6. <http://www.nbu.gov.ua>– Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
7. <http://www.police.ua> – Форум працівників МВС України.
8. <http://www.portal.rada.gov.ua>– офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
9. <http://www.pravoznavec.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець».
10. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
11. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.
12. <http://www.scourt.gov.ua>– офіційний веб-сайт Верховного Суду України.